

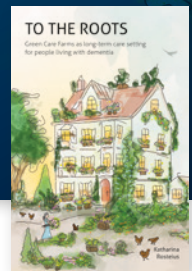

factsheet

Een groene zorgomgeving voor mensen met dementie

Gebaseerd op het proefschrift "To the roots: Green Care Farms as alternative long-term care settings for people living with dementia" van Katharina Rosteius

Waarom zorgboerderijen?

De omgeving waarin we leven heeft grote invloed op hoe we ons gedragen, voelen en functioneren. Dit geldt ook voor mensen met dementie, die steeds afhankelijker worden van de omgeving. Daarom is voor hen een ondersteunende en betekenisvolle omgeving van levensbelang. Zorgboerderijen zijn een alternatief voor het gewone verpleeghuis en bieden een rijke, groene leefomgeving waar natuur, dieren en dagelijkse activiteiten samenkomen.

Wat zijn zorgboerderijen?

Zorgboerderijen combineren wonen, zorg en het agrarische leven.

Ze creëren een omgeving die uniek is in de:

Fysieke omgeving	natuur, dieren, huiselijkheid, geur van koken en ruimte om te bewegen.
Sociale omgeving	bewoners, familie en medewerkers vormen samen het dagelijkse leven. Bewoners helpen hierin waar mogelijk met activiteiten zoals vegen, koken of dieren verzorgen. Daarnaast is er een gelijkwaardige relatie met familie en betrokkenheid van de bredere gemeenschap.
Organisatorische omgeving	weinig hiërarchie, gedeelde verantwoordelijkheid en meer aandacht voor geïntegreerde activiteiten van personeel.

Deze combinatie zorgt ervoor dat bewoners op natuurlijke wijze actief blijven en zich onderdeel voelen van een gemeenschap.

Wat is er onderzocht?

Het onderzoek had twee overkoepelende doelstellingen:

- Een beter begrip van het concept 'zorgboerderij'
- Een beter begrip over hoe bewoners en medewerkers de omgeving van de zorgboerderij gebruiken en ervaren.

Hoe is dit onderzocht?

Dit onderzoek gebruikte een mix van methodes om het dagelijks leven op zorgboerderijen te begrijpen:

- **Wonen en meewerken** 2 maanden wonen/meewerken op een zorgboerderij, met observaties en gesprekken in de praktijk.
- **Interviews afnemen** 24 diepgaande interviews met bewoners, familieleden, medewerkers en managers.
- **Volgen vergelijkingslocatie** observaties en 42 interviews op een locatie die elementen van een zorgboerderij implementeerde.
- **Dagelijks leven in beeld brengen** door middel van meer dan 5.000 gestructureerde observaties van het dagelijks leven in kaart brengen hoe bewoners betrokken zijn bij activiteiten en waar ze hun dag doorbrachten.
- **Bevraging medewerkers** enquête om werkbeleving te vergelijken onder medewerkers van zorgboerderijen (n=262) en reguliere verpleeghuizen (n=380).

Samen met de bewoners Ruud en Joke loop ik buiten het huis, naar het hek dat Ruud – altijd een heer – voor ons openhoudt. We leunen tegen het hek bij het meer, waar de babykip woont. “Nou, en nu kijken!” zegt Joke, terwijl ze naar de kip speurt. We vinden het diertje snel, want het voer ligt dicht bij het hek, dus de kippen blijven meestal in de buurt. “Ahhh, wat schattig!” roepen ze, terwijl we praten over hoe klein het kuiken is. Even later komt de braadpan-kip langs en we bewonderen haar prachtige veren in het zonlicht: geel, oranje en bijna zwart, ze glanzen in het licht. Dan vliegt er plotseling een vogel laag over ons heen. “Oh! Die kan vliegen!” roept Joke verrast. Na nog een paar minuten kijken en genieten, lopen we samen terug naar binnen voor een kop koffie.

veldnotitie observatiemoment

Belangrijkste inzichten

Zorgboerderijen slagen erin een activerende omgeving te creëren doordat de fysieke, sociale en organisatorische kant naadloos op elkaar aansluiten. Dat doen ze via deze zes mechanismen:

- 1 Stimuleren van doelgerichte activiteiten op maat
- 2 Prikkelen van zintuigen
- 3 Opbouwen van een gemeenschap
- 4 Bieden van autonomie en verantwoorde vrijheid
- 5 Doorleven van een gedeelde visie in het dagelijks handelen
- 6 Flexibel blijven en continu transformeren om de visie in praktijk te brengen

Deze zes mechanismen lijken ook toepasbaar in andere woonvormen en verpleeghuizen.

Voor bewoners

- 86% van de dag zijn bewoners van zorgboerderijen actief betrokken bij een activiteit, buitenomgevingen laten de hoogste mate van actieve betrokkenheid zien.
- De verschillende plekken op een zorgboerderij dragen bij aan een variatie aan activiteiten.
- Op een zorgboerderij wonen bewoners die volop gebruik maken van de verschillende plekken op de locatie, maar ook bewoners die hun dag vooral op een vaste plek doorbrengen.

Voor medewerkers*

- Medewerkers van zorgboerderijen ervaren een hoger werkplezier en meer vitaliteit, terwijl de eisen die het werk stelt aan hen vergelijkbaar zijn.
- Tevens ervaren ze meer steun van collega's en leidinggevenden, een positiever teamklimaat en meer herstel na werktijd.

* In vergelijking met medewerkers die werken in reguliere verpleeghuizen

Conclusie

Zorgboerderijen laten zien dat dementiezorg anders kan: actiever, natuurlijker en mensgerichter. Niet alleen bewoners, maar ook medewerkers bloeien op in deze omgeving. Zorgboerderijen bieden een inspirerend voorbeeld van hoe de omgeving bij kan dragen aan het dagelijks leven van mensen die intensieve zorg en ondersteuning nodig hebben.

Over Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

Deze publicatie is onderdeel van de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg, een structureel, multidisciplinair samenwerkingsverband tussen de Universiteit Maastricht, negen zorgorganisaties (MeanderGroep Zuid-Limburg, Sevagram, Envida, Cicero Zorggroep, Zuyderland, Vivantes, De Zorggroep, Land van Horne & Proteion), Gilde Zorgcollege, VISTA college en Zuyd Hogeschool.

In de werkplaats draait het om het verbeteren van de kwaliteit van leven en zorg voor ouderen en de kwaliteit van werk voor iedereen die in de ouderenzorg werkt. Zorgverleners (zoals verpleegkundigen, verzorgenden, artsen, psychologen, fysio- en ergotherapeuten), beleidsmakers, onderzoekers, studenten en ouderen zelf wisselen kennis en ervaring uit. Daarnaast evalueren we vernieuwingen in de dagelijkse zorg. Praktijk, beleid, onderzoek en onderwijs gaan hierbij hand in hand.

Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

p/a Maastricht University Vakgroep Health Services Research
DUB 30 • Postbus 616 • 6200 MD Maastricht

Contact

0031 (0)43 - 388 16 98

ouderenzorg@maastrichtuniversity.nl

awolimborg.nl

AWOLIMBURG.NL